

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XIV. De improbitate Theophili: & de sancto Epiphanio, quomodo
Constantinopolim venerit, & plebem adversus Ioannem concitaverit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

βασιλέως καὶ ἐμῆ καὶ τῶν ἡμετέρων παιδῶν, Ἐτ' ἀρχῆς ἐμοὶ ὅτι ἐν ἁρχὴ μελήσει σιωπῆς, καὶ τὸ θεοφίλου ἀφίξεως· καὶ ἡ μὲν ἀδ' ἐπιπέδαξεν ψυδρῆς ὅτι φήμης ἐν ἀλεξάνδρεια κρατήσης, ὡς ἐκοινώνησεν ἰωάννης τοῖς πατρὶ δίοσκορον, καὶ παρὰ δουμείτοι πάνα βοηθεῖν ἀντοῖς, δ' ἐνοεῖτο θεοφίλου, ἔπειθ' ἀνὰ αὐτὸν καὶ ἀντὸν ἰωάννην τ' ἐπισκοπῆς καὶ θελεῖν.

A meis, & pro Imperio. Ego dabo operam, ut Synodus brevi convocetur, & Theophilus huc veniat. Et Augusta quidem hæc fieri procurabat. Alexandria vero, cum falsus rumor invaluisset, Joannem cum Dioscoro ac reliquis communicasse, eosque in omnibus adjuvare paratum esse, cogitare cepit Theophilus, qua ratione Joannem quoque ipsum Episcopatu dejicere posset.

Κεφ. ιδ'.

CAPUT XIV.

Περὶ τῆς μοχθηρίας θεοφίλου· καὶ περὶ τῶν ὁρίων ἐπιφανίου, ὡς ἐπέδημυσε τῆς καὶ σαρδηνίας, καὶ ἑσασίας τὸ πλῆθος· κατὰ ἰωάννην παρισκευῖται.

B De improbitate Theophili: & de sancto Epiphanio, quomodo Constantinopolim venerit, & plebem adversus Joannem concitaverit.

Τὰτα τὲ καὶ νῦν κρύπλον, καὶ συσκευάζων, ἐγραφε καὶ πόλεις τοῖς ἐπισκόποις, τὰ ὠρεγύρας βιβλία κατηγορῶν λογισάμενος ὅτι μέγιστον ἀπὸ σιωπῆς, εἰ κοινῶν παρὰ δουμείτοι τῶν σπαρδαζουμένων, ἐπιφάνιον τὸν ἑσασίαν τ' ἐν κύπρῳ ἐπίσκοπον, ἀνδρα τῶν κατ' ἀντὸν αἰδοῦν βίβης ἐπιστημῶταλον, φίλον ἐποιεῖτο, παρὰ δουμείτοι μεμφομένη, ὡς ἀνδραπόμορον τὸν θεοφίλου δόξαν ὡς ἐκ μελανοίας ὅτι τῶν δεξίῶν δόξαν ἐπιγνῆς, ὁμοφρονεῖν αὐτῷ ἐγραφε, καὶ καὶ τῶν ὠρεγύρας βιβλίων ὡς παρὰ δουμείτοι δογματῶν τοῖς, ἐκὶν διαβολῆς ἐπιφάνιον ὅτι παλαι ἀποσεφεμένη τὰ ὠρεγύρας συγγεγραμμένα, ῥαδίως παρὰ δουμείτοι θεοφίλου ἐπιστολῆ καὶ συνελθῶν ἅμα τοῖς ἐν κύπρῳ ἐπισκόποις, ἀπηγόρευσε τῶν διαγνωσῶν τῶν ὠρεγύρας λόγων· καὶ τὰ δεδωμένα αὐτοῖς γραφῆς ἀλλοῖς τὲ τῶν κωνσταντινῶν πόλεως ἐπισκοπῶν παρὰ δουμείτοι ἐπέδουσαν ὡς ποιῶν, καὶ ταῦτα ψηφίζεας συνιδῶν δὲ θεοφίλου ὡς ἐδ' εἰς κίνδυνον ἐπιφανίου ἐπέδου, πολλὰς ἐπανέτας ἐχοντα, καὶ δια τῶν δεξίῶν τῶν βίβης ὅτι φρονεῖ θαυμαζοῦντας, παρὰ δουμείτοι πλῆσι αὐτῷ ἐψηφίσασιν τοῖς ὡς αὐτὸν ἐπισκόποις· ὁ δὲ ἰωάννης, τῶν μετ' ἐπιτέτοις σπαρδῶν, ὅτι ἀξίαν ἠγάτο λόγῳ, καὶ τὰ ἐπιφάνιος καὶ θεοφίλου γραμματα ἐν δευτέρῳ ἐποιεῖτο· οἱ δὲ δυσμενῶς παρὰ δουμείτοι αὐτὸν ἐχούσας, τῶν ἐν δυνάμει καὶ τῶν κληρῶν,

Verum hæc in intimo pectoris sui recessu occultans ac moliens, scripsit interim ad omnes ubique locorum Episcopos literas, quibus libros Origenis reprehendebat. Cumque consideraret magno sibi emolumento fore, si Epiphanium Salaminis in Cypro Episcopum, participem & consortem consiliorum suorum haberet, virum ob virtutis reverentiam omnium sui temporis clarissimum, eum sibi amicum adjunxit, licet antea eum reprehendisset, quod Deum humana specie præditum opinaretur. Tum vero, quasi resipiscens veram tandem sententiam agnovisset, idem se cum illo sentire scripsit, & Origenis libros tanquam hujusmodi dogmatum auctoris, calumniari instituit. Porro Epiphanius, qui Origenis libros jam pridem avertabatur, Theophili literis facile assensum præbuit. Collectoque Cypriorum Episcoporum Concilio, Origenis libros legi prohibuit. Datis deinde literis tum ad alios, tum ad Episcopum Constantinopolitanum, ea quæ à Synodo decreta fuerant insinuantibus, hortatus est illos, ut Synodum convocarent, eademque decernerent. Animadvertens igitur Theophilus, se Epiphanium absque periculo sequi posse, utpote quem multi laudarent, & cujus sententiam ob vitæ sanctitatem suspicerent, ipse quoque cum Episcopis qui sub iplo erant, idem quod Epiphanius decrevit. Verum Joannes studium illorum haud magni ponderis esse existimavit, & Epiphaniæ ac Theophili literas neglexit. Ex potentioribus vero & ex clero, hi qui Joanni privatim infensi erant, Ecccē ij

Ecccē ij

cum intellexissent Theophilum id age-
re ut Joannem Episcopatu exueret, ipsi
quoque operam suam ac studium con-
tulerunt, utque Constantinopoli maxi-
ma Synodus fieret, procurarunt. Qui-
bus cognitis, Theophilus adhuc magis
incubuit, & Episcopos quidem Ægypti
navigare iussit Constantinopolim. Epi-
phanio vero & aliis per Orientē Episco-
pis scripsit, ut quamprimum in unum
convenirent. Ipse pedestri itinere pro-
ficiscitur. Nec multo post Epiphanius,
cum primus ex insula Cypro solvisset,
ad locum haud procul ab urbe Constā-
tinopolitana quem Septimum vocant,
applicuit. Factaque oratione in Ecclesia
quæ illic est, in urbem introivit. Eum
ingredientem Joannes occursum cleri to-
tius honoravit. At vero Epiphanius per-
spicue declaravit, quod calumniis ad-
versus Joannem concinnatis fidem habu-
isset. Invitatus enim ut in ædibus
Ecclesiasticis manere vellet, neutiquam
acquievit. Et cum Joanne quidem con-
gredi penitus detrectavit: privatim vero
convocatis Episcopis qui tum Constā-
tinopoli morabantur, ea quæ adversus
libros Origenis decreta fuerant, illis
ostendit. Ac nonnullis quidem per-
suasit ut decretis subscriberent: plures
vero id facere recularunt. **Quin** &
Theotimus Episcopus Scythiæ, palam
reprehendit Epiphanium. Nam neque
pium esse dicebat, cum qui jam pridem
mortuus esset, contumelia afficere: ne-
que citra calumniam judicia antiquio-
rum reprehendi, & quæ ab illis probata
essent damnari posse. Atque hæc dicens,
prolato Origenis quopiam libro, locum
ex eo recitavit. Cumque ea quæ recita-
verat, Ecclesiis utilia esse ostendisset: ab-
surde faciunt, inquit, qui ista vitupe-
rant. Cavendum enim est illis, ne &
ea damnent de quibus conscripti sunt hi
libri: Potro Joannes adhuc nihilomi-
nus reverentiam exhibebat Epiphanio,
cumque hortabatur, ut collectas secum
celebrare, & contubernalem ipsum ha-
bere vellet. Verum Epiphanius, se ne-
que ejus domo usurum, nec cum eo ora-
rurum esse respondit, nisi Origenis
libros prius damnaffet, & Dioscorum
unà cum fociis expulisset. Sed cum ille
ante causæ cognitionem hæc facere,
haudquaquam iustum esse duceret &
procraftinaretur: die quo collecta agēda

μαδόντες Θεόφιλον παρδάζειν αὐτῷ τῶν
καθάρσεων, ἐπιμελῶς σωπερεῖον καὶ
συνοδὸν μεγίστην ἡγεῖσθαι ἐν κωνσταντι-
νυπόλει παρεσθάζοντο. καὶ Θεόφιλος ἔ-
ταῦτα γνῶς, ἐτι μᾶλλον ἠπειρέετο καὶ
τῆς μὴν ἐξ αἰγύπτου ἐπισκόπους ἐκπλεῖ-
σαι ἐπέδρασε· γράψας ἃ ἐπιφάνιος καὶ ἐ-
τέρους τῆν ἀνά τῶν ἑῶν, σπερδῆ σωελ-
θεῖν· αὐτὸς δὲ περὶ ἐποιοῖτο τῶν πορείων
καὶ ὄσθαι μακροῦν δὲ προῦτο, ἐπιφά-
νιος ἐκπλεύσας τῆς κύπρου, κατήλθεν εἰς
τὸ πρὸς τῆς κωνσταντινυπόλεως καλέμενον
ἑβδομον· διξάμενος ἃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ-
κλησία, ἦκεν εἰς τὴν πόλιν· ὁ δὲ ἰωάννης
εἰσιόντα αὐτὸν, τῇ ἰσταντήσῃ τῶν πάντων
κλήρῳ ἐτίμησεν· ἐπιφάνιος δὲ διῆλθε
τῶν εἰσῆς ταῖς κατ' αὐτῶν διαβολαῖς· ἀπο-
τραπείας γὰρ ἐν οἰκίᾳ ἐκκλησιαστικῇ
καταμύσεν, ὄσθαι ἰωάννης καὶ ἰωάννης μὴ
εἰς ταυτὸν σωελθεῖν ἀπέφυγεν· ἰδὼν δὲ
συγκαλῶν τῆς ἐκκλησίας ἐν κωνσταντι-
νυπόλει ἐπισκόπους, ἐπεδείκνυτο αὐτοῖς
ἀντιπρὸς τῶν ὀργάνων λόγων καὶ τῶν
ἐπιψηφισαδῶν ἐπέσειεν· οἱ δὲ πλείους πα-
ρήρησαν· Θεότιμος δὲ ὁ σκυθίας ἐπίσκο-
πος, ἐν ἀλλοτρῶν ἐπιφάνιος κατήλθε· ἔτι
γὰρ ἔφη ὅσθαι εἶναι, τὸν πάλαι τετελεσμέ-
να ὑβρίζειν· ἔτε βλασφημίας ἑστῆς,
τῶν τῶν παλαιότερων διαβάλλειν κλήρῳ,
καὶ τὰ παρ' ἐκείνων δεδοκιμασμένα ἀθε-
τεῖν· ἀμα τὲ λέγων, καὶ βιβλίον τι τῶν ὀργ-
γῶν ἀποκομίσας διεξήκει· καὶ γράψας ταῖς
ἐκκλησίαις τὰ ἀνεγνωσμένα δέξασθαι, ἀποποι-
ῆσαι, ἵστανόμενον οἱ ταῦτα διαβάλλειν κα-
τωδύσσει· γὰρ ταῦτα ὑβρίζειν· ἀλλ' ὁ δὲ ἰωάννης,
ὁ δὲ ἰωάννης, δι' αὐτῶν εἶχαν ἐτι τὸν ἐπιφά-
νιον, καὶ παρεκάλει αὐτὸν συνεκκλησιασθῆναι,
καὶ συνοικονεῖν· ὁ δὲ ἐπιφάνιος, ἔτε συνοικεῖν,
ἔτε συνδύχεσθαι αὐτῶν ἀνεδήλξε, εἰ μὴ κα-
ταψηφίσῃται τῶν ὀργάνων λόγων, καὶ δι-
σκορον καὶ τῆς σὺν αὐτῶν ἐξέλασθαι· ἐπι-
δὲ ταῦτα ποιεῖν πρὸς δίκης ἐδίκαιον ἡγεῖ-
το καὶ ἀνεβάλλετο, μελλήσας ἐπιβλε-
πῆσαι συνάξασθαι ἐν τῇ ἐπάνω τῶν ἀπο-

ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐσκιάζον οἱ ἰωάννης
δυσμμεῖς πρὸς ἐλθεῖν ἐπιφάνιον, καὶ δημοσίᾳ
δοκίμῃ ἐπι τῆ λαῶν ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
βίβλος, καὶ τὰς ἀμφὶ τὸν δῖον σκορον, ὡς τὰ τὰ
θεοῦ ἐπὶ τῶν δὲ ἐπὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς
πόλεως διαβαλεῖν, ὡς ἐκείνοις πρὸς κείμε-
νον, καὶ οἱ μὴν, τὰ δὲ ἐπὶ τὸν δῖον ὡς ὡς ὡς
τὸν ἄνω συγκρέσθαι πρὸς τὸ πλῆθος, τῆ δὲ
ἐξῆς ἐπὶ τῶν πρὸς ἐλθεῖν ἐπιφάνιον, ἐγγὺς
ἡδὴ τῆς ἐκκλησίας ἐτύχων ἀπαλήσας
δὲ αὐτῶν στραπίων ὡς ἰωάννης ἀποσαλεύς,
ἡδὲ ὡς τῆ τῆ πρόβουλα βεβουλεύματα,
ἐμαρτύρατο μὴ τε δίκαια ποιεῖν, μὴ τε αὐτῶ
συμφερόντα, εἰ ταραχῆς ἐν τῶ πλῆθει ἢ σά-
σεως κινήσεως, αὐτὸς κινδυνεύσῃ, ὡς αὐτῶ
γεγονώς, καὶ οἱ μὴν ὡς ἀνεκόπη ἐπὶ τῶ
ὄρμῃς.

A erat in Ecclesia Apostolorum, procura-
runt Joannis inimici, ut Epiphanius in
Ecclesiam veniret, & publice coram po-
pulo tum Origenis libros, tum Diolco-
rum & eos qui cum illo erant, tanquam
idem cum Origene sentientes, anathe-
mate damnaret: eademque operâ Epi-
scopum urbis perfringeret, ut qui illis
addictus esset. Atque hi quidem istud
moliebantur. Quippe existimabant, se
hac ratione plebem ab illo alienaturos.
Postero igitur die, cum ad id agendum
progressus Epiphanius jam Ecclesiæ ap-
propinquaret, obviam ei occurrit Sera-
pio, miles à Joanne. Præferat enim
Joannes ea quæ pridie fuerant constitu-
ta. Palamque denunciavit Epiphanio,
illum ea gerere, quæ nec iusta essent,
nec ipsi privatim utilia: siquidem tu-
multu ac seditione populi excitata, ipse
tanquam ejus rei auctor periculum sub-
iturus esset. Hac ratione cohibitus est
impetus Epiphanii.

Κεφ. ις.

CAPUT XV.

Περί τῆ παιδός τῆς βασιλίδος, καὶ τῆ ἀγίας ἐπιφάνιας, καὶ
ὡς οἱ μακροὶ πρὸς διάλογον ἤλθον ἐπιφάνιος, καὶ ὡς ἀπί-
πλωτον εἰς κύπρον αὐτίς, καὶ περὶ ἐπιφάνιας
καὶ ἰωάννου.

C De filio Imperatricis, & de Beato Epipha-
nio: & quomodo monachi Longi in collo-
quium cum eo venerint, & Epiphanius in
Cyprum reversus sit. Item de Joanne &
Epiphanio nonnulla.

ΕΝ τῶ τῶ δὲ συνέβη νοσεῖν τῆ βασιλέως
παιδίον, ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
π πᾶσι, πέμψασα πρὸς ἐπιφάνιον,
ἵνα εἴτω διχρεῖται ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
τὸν κἀμνοῖα ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς
σκορον αἰρετικῶν ὄντας ἀποσραφεῖν ἢ δὲ
βασιλῆς, τὸ ἔμῃ, ἔφη, παιδίον, εἴγε δὲ
καὶ τῶ θεῷ λαμβάνειν, ταύτῃ ἔσω κύριον
ἡ δὲ δὲ, πάλιν ἀφαιρεῖται αὐτὸς δὲ εἴ-
περ οἶός τε ἡς νεκρῶν ἀνεγείρειν, οὐκ ἂν ὁ
σὸς δεχιδιάκονον τεθνήκει, ἔτυχε γὰρ ἔ-
πρὸ πολλῆς τελευτήσας κελσιῶν, ὃν ἀ-
δελφὸν ὄντα φέσκωνον καὶ Σαλαμάνης τῶν
ἐπὶ ἐκκλησίᾳ δηλωθέντων μοναχῶν, συνοί-
κων ἔχων, δεχιδιάκονον ἑαυτῶ κατέστη-
σαν, οἱ δὲ ὡς ἀμμόνιον, τῶ γὰρ αὐτῆ
τῆ βασιλίδος ἐδόκει, πρὸς ἐπιφάνιον ἤλ-
θον, πρὸς ἐπιφάνιον δὲ αὐτῶ πῆρες εἶεν, ὑπολα-
βῶν ἀμμόνιον, οἱ μακροὶ, ἔφη, ὡς πᾶτες

I nterea accidit, ut Imperatoris filius
I admodum puer morbo corripere-
retur. Mater vero sollicita, ne quid tristius ei
contingeret, misit ad Epiphanium nun-
tium, ut pro illo Deum precaretur postu-
lavit. Ille puerum victurum esse respon-
dit, si Augusta hæreticos qui cum
Diolcoro erant, averfaretur. Verum
Augusta: si Deus, inquit, filiam meum
eripere mihi voluerit, ita fiat. Dominus
enim qui dedit, idem & aufert. Quod
si tu mortuos ad vitam revocare posses,
mortuus non esset Archidiaconus tuus.
Etenim haud multo antea è vivis ex-
cesserat Crispio, frater Fulconis & Sa-
lamanis monachorum, quorum metio-
nem fecimus cum res Valentis Augusti
temporibus gestas referremus: quem
Epiphanius cum contubernalem habe-
ret, Archidiaconum suum constituerat.
Ammonius vero & qui cum illo erant,
Epiphanium adierunt; id enim ipsi quo-
que Augusta placuerat. Cumq; Epipha-
nius interrogasset quinam essent, respō-
dit Ammonius: Longi sumus, ὁ pater.